

15. “Judgement of the European Court of Human Rights in the case of Oleksandr Volkov Ukraine of 09.01.2013 (application 21722/11)”, available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_947 (access 26.03.2018).

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-1-12>

УДК 346.6: 336.7+342.9: 342.5

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАПОБІГАННЯ Й ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ (ЛЕГАЛІЗАЦІЇ) КОРУПЦІЙНИХ ДОХОДІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Шевченко М.В., аспірант

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
mykhailo.v.shevchenko@outlook.com*

Визначається значення адміністративно-правового механізму запобігання та протидії відмиванню (легалізації) доходів, одержаних унаслідок вчинення корупційних діянь міжнародними, іноземними й національними публічними діячами для досягнення цілей антикорупційного законодавства. Висвітлюється та характеризується система запобігання й протидії відмиванню корупційних доходів, встановлена чинним законодавством України, а також передбачена новітнім урядовим законопроектом. Зроблено висновки про їх недоліки та неповне використання в них можливостей для підвищення їх ефективності, сформульовано пропозиції щодо їх удосконалення.

Ключові слова: запобігання корупції, запобігання та протидія відмиванню (легалізації) корупційних доходів, публічний діяч, первинний фінансовий моніторинг фінансових операцій публічних діячів.

ADMINISTRATIVE LEGAL MECHANISM DIRECTED TOWARDS PREVENTION AND COUNTERACTING LAUNDERING THE PROCEEDS OF CORRUPTION AND PROSPECTS OF ITS ENHANCEMENT

Shevchenko M.V.

*Zaporizhzhia National University, 66 Zhukovskoho Street, Zaporizhzhia, Ukraine
mykhailo.v.shevchenko@outlook.com*

Having researched international and domestic legislation and programme documentation as well as the considerations of experts and scholars concerning prevention and counteracting laundering the proceeds of corruption acts by international, foreign and national politically exposed persons, the author assesses the significance of the relevant administrative mechanisms for achievement of the goals of anti-corruption legislation. The system of prevention and counteracting laundering proceeds of corruption, established by the current legislation of Ukraine along with the one reflected in the governmental bill being at the public discussion stage are outlined and assessed. The conclusions are drawn about their shortcomings and negligence to leverage them to the greatest extent so as to increase their efficiency and about possible avenues of their enhancement.

It is in particular stated that administrative legal mechanism directed towards prevention and counteracting laundering the proceeds of corruption is an integral part of the system of prevention of corruption and substantially increases its efficiency. The advance of the former could be achieved through the adoption of the draft Law of Ukraine “On Amendments to Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Acts of Ukraine” of 19 January 2018, accompanied with elaboration of an integrated state information and analytical automated system of data regarding income, expenses, property status and associates of politically exposed persons together with expansion of their number as a result of the inclusion of senior officials of local self-government and members of local councils as well as other public officials with wide organisational and administrative authority in areas of high corruption risk and, as a consequence, with high likelihood of use the primary financial monitoring subjects for money laundering by the former.

Key words: corruption prevention, prevention and counteracting laundering (legalisation) of corruption proceeds, politically exposed persons, primary financial monitoring of financial transactions of politically exposed persons.

Оптимальна організація та належне функціонування адміністративно-правових механізмів, покликаних унеможливити відмивання доходів, одержаних представниками влади внаслідок вчинення корупційних діянь, за сучасних реалій є неодмінним складником інструментарію запобігання корупції.

Зокрема, Генеральна Асамблея ООН у Резолюції 70/174 від 17 грудня 2015 р. закликала держави до вжиття ефективних заходів для виявлення, попередження й протидії корупції, у тому числі щодо відмивання доходів, одержаних як результат корупційних діянь, зокрема й шляхом реалізації відповідних положень Конвенції ООН проти корупції та розроблення стратегій боротьби з відмиванням грошових коштів на основі положень цієї конвенції [1].

Крім того, значна увага способам запобігання й протидії відмиванню доходів, пов'язаних із корупційною діяльністю представників влади, приділяється профільними міжнародними організаціями, насамперед Групою розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (далі – FATF).

Так, визнаючи те, що доходи від корупції нерідко проводяться через схеми, що зазвичай використовуються для відмивання коштів, одержаних від інших злочинів, FATF до міжнародних стандартів із протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму й поширенню зброї масового знищення (далі – ВД/ФТ) неодмінно включає рекомендації з фінансового обслуговування іноземних і національних публічних діячів та діячів, які виконують політичні функції в міжнародних організаціях (далі – публічні діячі), і пов'язаних із ними осіб (членів сім'ї та таких осіб, що мають із публічними діячами ділові чи особисті зв'язки), а також юридичних осіб, кінцевими бенефіціарними власниками (контролерами) яких є публічні діячі чи їхні члени сім'ї або особи, з якими такі діячі мають ділові чи особисті зв'язки [2].

У світлі вищевикладеного видається очевидним те, що міжнародне співтовариство дотримується думки про прямий зв'язок корупційних діянь публічних діячів із відмиванням злочинних доходів та залишається відданим прагненню щодо розроблення й максимізації ефективності інституційних і правових механізмів, спрямованих на викорінення цих кризових явищ.

Водночас вітчизняне політичне керівництво, реалізуючи курс на утвердження в Україні міжнародних стандартів запобігання та протидії ВД/ФТ, поступово наближає до них Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про запобігання та протидію ВД/ФТ). Положення про запобігання й протидію відмиванню корупційних доходів не є винятком, що має особливе значення з огляду на стан корумпованості вітчизняних владних структур.

Принагідно зауважимо, що згідно з висновками Комітету експертів Ради Європи з оцінки заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму корупція в Україні є однією з основних загроз, пов'язаних із відмиванням грошей, яка зумовлює величезний обсяг злочинних доходів [3, с. 16, 36]. Для більш повного усвідомлення масштабів цього явища варто звернути увагу на те, що за даними статистики компетентних органів у 2015 р. національними публічними діячами ініційовано 20% загальної кількості підозрілих фінансових операцій [3, с. 19]. Також відомо, що за підсумками 2017 р. Державна служба фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг України) через підозри щодо відмивання корупційних доходів передала до Національного антикорупційного бюро України більше 100 узагальнених матеріалів і додаткових узагальнених матеріалів, що є повідомленнями про кримінальне правопорушення (у тому числі щодо народних депутатів України – 31, суддів – 7, державних службовців категорії «А» – 12, керівників державних підприємств – 48) із загальною сумою коштів 3,67 мільярдів гривень [4].

При цьому, беручи до уваги позицію міжнародного експертного середовища, Держфінмоніторинг України наголошує на тому, що корупція фігурує як одна з найбільш поширених форм предикатного злочину, а виявлення та припинення схем, пов'язаних із відмиванням корупційних доходів, – основне завдання системи запобігання та протидії ВД/ФТ (базове для результативності успішного антикорупційного режиму) [5, с. 37–38].

Наведене бачення знайшло своє відображення також у вітчизняних стратегічних документах. Так, Стратегія розвитку системи запобігання та протидії ВД/ФТ на період до 2020 р. (схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1407-р), виходячи з того, що прояви корупції й відмивання злочинних доходів тісно пов'язані між собою, вказує на необхідність серед інших антикорупційних заходів практики виявлення та припинення одержання неправомірної вигоди особами, уповноваженими на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, а також виявлення й припинення фактів незаконного збагачення [6].

З огляду на викладене особливо гостро постає питання про вироблення науково обґрунтованого та орієнтованого на практичне застосування інструментарію запобігання й протидії відмиванню доходів публічних діячів, одержаних унаслідок вчинення ними корупційних діянь.

Огляд теоретичних напрацювань представників наук адміністративного та фінансового права дає змогу констатувати, що опрацювання механізмів перешкодження відмиванню корупційних доходів є завданням наукових досліджень багатьох учених, зокрема А.Р. Батяєвої, А.В. Матушкіна, В.П. Нечаєва, М.М. Прошуніна, О.І. Селіванова. Водночас динамічність законодавства про запобігання й протидію ВД/ФТ та невпинний розвиток корупційних практик і способів відмивання корупційних доходів викликає необхідність розширення, поглиблення й оновлення наукових знань для подальшого вдосконалення відповідних механізмів.

Першим кроком у межах дослідження є аналіз системи запобігання та протидії відмиванню корупційних доходів публічними діячами за Законом про запобігання та протидію ВД/ФТ, розробленим з урахуванням основних рекомендацій, викладених у документах міжнародних організацій у цій сфері, що були актуальними станом на час його прийняття.

Так, п. п. 13, 19 та 25 ч. 1 ст. 1 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ визначають категорії публічних діячів, до яких застосовується ускладнений порядок здійснення фінансових операцій. Зокрема, встановлено, що публічними діячами є фізичні особи, які виконують або виконували протягом останніх 3 років такі публічні функції: 1) у міжнародних організаціях керівні функції на найвищому рівні – судді та керівні посадові особи міжнародних судів (міжнародні публічні діячі); 2) в іноземних державах вище політичне керівництво – члени судів, рішення яких не підлягають оскарженню, керівники адміністративних, управлінських чи наглядових органів державних підприємств, що мають стратегічне значення, тощо (іноземні публічні діячі); 3) в Україні вище політичне керівництво – голови більшості спеціалізованих правоохоронних органів, державні службовці категорії «А», керівники адміністративних, управлінських чи наглядових органів державних та казенних підприємств, господарських товариств із державною часткою в статутному капіталі більше 50%, керівники керівних органів політичних партій і члени їх центральних статутних органів тощо (національні публічні діячі) [7].

Надання вищенаведеним особам фінансових послуг суб'єктами первинного фінансового моніторингу (далі – суб'єктами ПФМ) врегульоване таким чином:

- а) суб'єкт ПФМ встановлює високий ризик стосовно публічних діячів та пов'язаних із ними осіб, встановлених ним (п. 3 ч. 4 ст. 6 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ);

- б) щодо публічних діячів і пов'язаних із ними осіб вживаються такі додаткові заходи (п. 2 ч. 5 ст. 6 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ):
- виявляти відповідно до внутрішніх документів факт належності клієнта або особи, що діє від його імені, до публічних осіб або пов'язаних із ними осіб під час здійснення ідентифікації, верифікації та в процесі їх обслуговування, а також те, чи є вони кінцевими бенефіціарними власниками (контролерами) або керівниками юридичних осіб;
 - встановлювати з дозволу керівника ділові відносини з такими особами;
 - до або під час встановлення ділових відносин вживати заходи для з'ясування джерел походження коштів таких осіб на підставі отриманих від них документів та/або інформації з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою), що підтверджують джерела походження їх активів, прав на такі активи тощо;
 - проводити з урахуванням рекомендацій відповідного суб'єкта державного фінансового моніторингу первинний фінансовий моніторинг фінансових операцій, учасниками або вигодоодержувачами яких є такі особи;
 - проводити не рідше 1 разу на рік уточнення інформації про клієнта;
- в) фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу в разі, якщо сума, на яку вона здійснюється, дорівнює чи перевищує 150 000 гривень та ініціюється особами, щодо яких встановлено високий ризик, у тому числі публічними діями (п. 17 ч. 1 ст. 15 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ) [7].

Із зазначеного постає, що запроваджений законодавством України про запобігання та протидію ВД/ФТ особливий режим здійснення фінансових операцій публічними діями доповнює й оптимізує вітчизняний антикорупційний механізм, безумовно зобов'язуючи публічних діячів і пов'язаних із ними осіб підтверджувати законність джерел походження їхніх грошових коштів та інших активів для їх безперешкодного використання у взаємовідносинах із суб'єктами ПФМ, а також спрямовуючи діяльність останніх на неодмінне вжиття посиленних заходів перевірки фінансових операцій публічних діячів та на актуалізацію відомостей про них.

Також варто зауважити, що подальше реформування вітчизняного законодавства, зумовлене необхідністю виконання міжнародних зобов'язань України, що постають із її євроінтеграційних прагнень та умов співробітництва з Міжнародним валютним фондом (проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії ВД/ФТ», оприлюднений Міністерством фінансів України 19 січня 2018 р. (далі – Законопроект)), передбачає ґрунтовне оновлення правового підґрунтя опрацювання фінансових операцій публічних діячів.

По-перше, необхідно змінити коло публічних діячів шляхом включення до нього, зокрема, голів і членів національних державних колегіальних органів та виключення з нього, зокрема, керівників обласних територіальних органів центральних органів виконавчої влади (п. п. 18, 25, 34 ч. 1 ст. 1 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ у редакції Законопроекту) [8].

Водночас залишається відкритим питання про поширення особливих умов проведення фінансових операцій на посадових осіб органів місцевого самоврядування. У цьому контексті варто взяти до уваги те, що за нещодавніми спостереженнями експертів Ради Європи корупція серед посадових осіб органів місцевого самоврядування (у тому числі привласнення, розтрата та заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем, зловживання владою, службове підроблення, незаконне збагачення) є широко поширеним явищем. За їх твердженням, численні розслідування, що призвели до обвинувачень у відмиванні злочинних доходів, здійснюються щодо місцевих голів та інших посадових осіб органів місцевого самоврядування через їх угоди з приватним сектором [3,

с. 63]. Отже, вважаємо позитивним кроком охоплення керівних посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад терміном «публічний діяч» у розумінні законодавства про запобігання та протидію ВД/ФТ для стримування корупційних проявів та більш дієвого перешкоджання відмиванню одержаних ними корупційних доходів, що є особливо актуальним в умовах збільшення надходжень до місцевих бюджетів у межах децентралізації публічних фінансових ресурсів.

Більше того, склад публічних діячів, як той, що встановлений чинним законодавством, так і визначений Законопроектом, навіть за умови його доповнення місцевими публічними діячами не дає змогу повністю реалізувати антикорупційний потенціал законодавства та протидію ВД/ФТ, оскільки поза ним залишаються значна кількість представників влади із широкими організаційно-розпорядчими й адміністративно-господарськими повноваженнями у сферах із високим корупційним ризиком, а отже, з високою ймовірністю використання ними суб'єктів первинного фінансового моніторингу для відмивання доходів. Зазначене викликає необхідність проведення фундаментальних наукових досліджень, спрямованих на визначення посад в органах державної влади та місцевого самоврядування з безпосередніми можливостями зловживати службовими повноваженнями, а також удосконалення на основі їх результатів вітчизняного законодавства про запобігання та протидію ВД/ФТ.

По-друге, передбачається створення Державного реєстру національних публічних діячів та членів їхніх сімей, який слугуватиме електронно-пошуковою системою, що даватиме змогу зіставляти суб'єктам первинного фінансового моніторингу ідентифікаційні дані, отримані в клієнта, з даними Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відображаючи інформацію про національних публічних діячів і членів їхніх сімей. Водночас пропонується покласти на суб'єктів первинного фінансового моніторингу обов'язок мати належні системи та процедури управління ризиками для визначення того, чи є клієнт або кінцевий бенефіціарний власник клієнта політичним діячем чи пов'язаною з ним особою та чи може управляти ризиками, пов'язаними з діловими відносинами або операціями такого клієнта. Термін «належні системи та процедури управління ризиками» має бути розкритий у рекомендаціях суб'єктів державного фінансового моніторингу (п. 13 ч. 1 ст. 1, абз. 1 ч. 5 ст. 12, абз. 2 ч. 7 ст. 17 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ у редакції Законопроекту) [8].

Крім того, планується збільшити обсяг адміністративного навантаження на суб'єктів ПФМ, що обслуговують публічних діячів. Зокрема, від суб'єктів ПФМ вимагатиметься (крім з'ясування джерел походження коштів та замість щорічного уточнення відомостей) вживати такі заходи: 1) для вивчення, наскільки це можливо, історії, підстав і цілей фінансової операції та підвищення ступеня й характеру моніторингу ділових відносин, у яких здійснюється фінансова операція; 2) для пошуку додаткових незалежних і надійних джерел для перевірки наданої або доступної інформації; 3) для впевненості в тому, що фінансова операція відповідає меті та характеру ділових відносин; 4) для з'ясування (встановлення) джерел фінансових операцій і статків (багатства) такої особи, які пропонується залучити діловими відносинами або фінансовими операціями із цією особою; 5) на постійній основі вживати посилені заходи належної перевірки, у тому числі посилений моніторинг ділових відносин із цією особою (ч. ч. 2, 5 ст. 12 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ у редакції Законопроекту) [8].

Осмысливши вищевикладене, варто зауважити, що безумовно позитивним є факт розгортання електронних систем забезпечення суб'єктів первинного фінансового моніторингу даними про належність їх клієнтів до публічних діячів або пов'язаних із ними осіб.

Водночас вважаємо необґрунтованим і неефективним рішення про зобов'язання суб'єктів первинного фінансового моніторингу збирати надзвичайно великий масив відомостей про

фінансовий стан та використання коштів публічних діячів (історія, підстави й цілі фінансової операції, джерела фінансових операцій і статків (багатства) такої особи). У цьому контексті видається слушною позиція Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України про те, що таким чином, крім часткового покладення функцій держави щодо боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, на суб'єктів недержавного сектора та за їх рахунок, певною мірою легалізується здійснення приватними особами оперативно-розшукової діяльності [9].

Розвиваючи міркування фахівців Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, можна стверджувати, що виконання вищевикладених вимог Законопроекту суб'єктами ПФМ є можливим виключно за умови самостійного залучення та утримання ними відповідних людських і технічних ресурсів, що спричинить істотне збільшення їх непродуктивних витрат та, як наслідок, негативно вплине на результати їх фінансово-господарської діяльності. Також надмірний обсяг адміністративного навантаження для суб'єктів господарювання з природною спрямованістю діяльності на одержання доходів (прибутку) являє собою непропорційний тягар, що жодним чином не посилить їх прагнення до добровільного й ефективного виконання вимог законодавства.

Беручи до уваги вищевикладене, схилиємось до думки про те, що оптимальним рішенням має бути запровадження інтегрованих державних інформаційно-аналітичних автоматизованих систем даних про доходи, витрати й майно осіб, уповноважених на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування (місцевих, національних публічних діячів та інших державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування), а також політичних діячів міжнародних організацій та міжнародних публічних діячів.

Джерелами відомостей для збирання, накопичення, оброблення в зазначених системах мають стати матеріали, власником яких є держава (державні реєстри та інші бази даних, результати оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування, розвідувальної й контррозвідувальної діяльності, моніторинг способу життя відповідних осіб, адміністративна діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції, особові справи публічних діячів тощо). Наповнення цих систем у розрізі конкретних осіб має бути покладене на органи влади, до повноважень яких входить збирання відповідних відомостей (за розподілом обов'язків). Постійний і безперешкодний доступ уповноважених працівників Держфінмоніторингу України до цих відомостей забезпечить їм можливість належним чином відреагувати на обставини, за яких здійснюється фінансова операція публічних діячів, не обтяжуючи суб'єктів ПФМ виконанням не властивих їм функцій.

При цьому реалізація викладеного рішення забезпечить умови для вдосконалення й розширення єдиного інформаційного простору електронної взаємодії учасників національної системи запобігання та протидії ВД/ФТ, що є одним із завдань, закріплених у Стратегії розвитку системи запобігання та протидії ВД/ФТ [6]. Більше того, воно узгоджується з такими позиціями вітчизняних і зарубіжних учених:

- установи, що відповідають за боротьбу з корупцією, мають брати участь у діяльності міжвідомчих комітетів; аналогічним чином органи запобігання та протидії ВД/ФТ мають брати участь в антикорупційній діяльності, що дасть змогу насамперед забезпечити належний рівень інформаційного обміну (В.П. Нечаєв) [10, с. 436];
- антикорупційна діяльність має стати одним з основних напрямів діяльності суб'єктів фінансового моніторингу насамперед тому, що фінансовий моніторинг дає змогу збирати інформацію не лише про доходи, а й про витрати публічних діячів, підтверджуючи їх відповідність чи невідповідність доходам (А.Р. Батяєва, А.В. Матушкін) [11, с. 25, 26];

- перспективним напрямом розвитку фінансового моніторингу є протидія корупції, а її включення в систему фінансового моніторингу детерміноване історією правового регулювання боротьби з нею та відмиванням злочинних доходів, причинами їх виникнення, їх негативним впливом на державні фінанси, взаємодоповнюючим характером, можливістю використання єдиного правового інструментарію, а також тим, що фінансовий моніторинг може об'єднати системи спостереження за фінансово-економічними відносинами в різних сферах життєдіяльності держави й суспільства в дієвий правовий механізм, який отримав сьогодні нормативне закріплення в межах лише одного з напрямів – запобігання та протидії ВД/ФТ (М.М. Прошунін) [12, с. 12, 13].

Крім вищезазначеного, аналіз положень ч. ч. 2, 5 ст. 12 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ у редакції Законопроекту дає змогу стверджувати, що зміст обов'язків суб'єктів первинного фінансового моніторингу на «постійній основі» вживати «посилений заходи належної перевірки», у тому числі «посилений» моніторинг ділових відносин із цією особою, є невизначеним, через що постає питання про їх конкретизацію та забезпечення їх правильного й однакового розуміння (з відмінностями, пов'язаними з особливостями діяльності відповідних категорій суб'єктів ПФМ).

Продовжуючи дослідження передбачених Законопроектом перетворень, пов'язаних із механізмом запобігання й протидії відмиванню доходів публічними діячами, звернемо увагу на те, що Законопроект містить положення про скасування обмеження часу дії особливих вимог до фінансового обслуговування суб'єктами ПФМ публічних діячів 3 роками після припинення виконання ними відповідних функцій. Водночас реалізація цього рішення супроводжуватиметься переданням питання про виконання цих умов щодо публічних діячів, які не виконують відповідні функції більше 3 років, на розсуд суб'єкта ПФМ, який, вирішуючи питання про це, враховуватиме ризики, що залишаються властивими публічним діячам, зокрема: їх можливий рівень впливу на цей момент, обсяг їх повноважень до їх складення, зв'язок між минулими й чинними повноваженнями (абз. абз. 11–15 ч. 5 ст. 12 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ у редакції Законопроекту) [8].

Іншим нововведенням є підвищення загальної нижньої межі сум фінансових операцій для визнання їх такими, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу (пороговими фінансовими операціями), зі 150 000 гривень до 300 000 гривень (п. 1 ч. 1 ст. 19 Закону про запобігання та протидію ВД/ФТ у редакції Законопроекту) [8].

Підбиваючи підсумки дослідження, зазначимо, що адміністративно-правовий механізм запобігання й протидії відмиванню доходів, одержаних унаслідок вчинення корупційних діянь публічними діячами, є неодмінним складником системи запобігання корупції та істотно підвищує її ефективність. Його оптимізація має бути забезпечена якнайшвидшим прийняттям проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 19 січня 2018 р. з доповненням його інструментарію інтегрованою державною інформаційно-аналітичною автоматизованою системою даних про доходи, витрати, майновий стан і пов'язаних осіб публічних діячів, а також розширенням їх кола шляхом включення до нього керівних посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад та інших представників влади із широкими організаційно-розпорядчими й адміністративно-господарськими повноваженнями у сферах із високим корупційним ризиком та, як наслідок, високою ймовірністю використання ними суб'єктів первинного фінансового моніторингу для відмивання доходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дохінська декларація про включення питань попередження злочинності та кримінального правосуддя в більш широкий порядок денний ООН із метою вирішення соціальних та економічних проблем і сприяння забезпеченню верховенства права на

- національному та міжнародному рівнях, а також участі громадськості (прийнята Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 70/174 від 17 грудня 2015 р.). URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/404/41/PDF/N1540441.pdf?OpenElement> (дата звернення: 29.01.2018).
2. Міжнародні стандарти з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення: рекомендації FATF, затверджені Пленарним засіданням FATF 16 лютого 2012 р. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2012/22.03.2012/1.pdf (дата звернення: 29.01.2018).
 3. Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures. Ukraine: Fifth Round Mutual Evaluation Report (Strasbourg, 5–7 December 2017) of Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). URL: <https://rm.coe.int/fifth-round-mutual-evaluation-report-on-ukraine/1680782396> (дата звернення: 29.01.2018).
 4. Інформація щодо підготовлених Держфінмоніторингом та переданих до Національного антикорупційного бюро України узагальнених матеріалів (УМ) та додаткових узагальнених матеріалів (ДУМ) з 1 січня 2017 р. по 31 грудня 2017 р. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180118/InfoNABU2017.pdf (дата звернення: 29.01.2018).
 5. Відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь: типологічне дослідження Державної служби фінансового моніторингу України (2016 р.). URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20161230/Tipologia_2016.pdf (дата звернення: 29.01.2018).
 6. Про схвалення Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1407-р / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1407-2015-%D1%80> (дата звернення: 29.01.2018).
 7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (дата звернення: 29.01.2018).
 8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: проект Закону України від 19 січня 2018 р. / Верховна Рада України. URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/draft%20AML_CFT%20law.doc (дата звернення: 29.01.2018).
 9. Зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до проекту Закону України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (реєстраційний № 5067). URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=52162&pf35401=314971> (дата звернення: 29.01.2018).

10. Нечаев В.П. Задачи ФАТФ в сфере противодействия коррупции. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2014. № 3. С. 434–436. URL: http://www.aurora-group.eu/library_get_pdf.php?id=30450 (дата звернення: 29.01.2018).
11. Батяева А.Р., Матушкин А.В., Прошунин М.М. Финансовый мониторинг и коррупция: правовая взаимосвязь. *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия «Юридические науки»*. 2009. № 3. С. 19–27.
12. Прошунин М.М. Финансовый мониторинг в системе противодействия легализации преступных доходов и финансированию терроризма (российский и зарубежный опыт): автореф. дисс. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.14. М., 2010. 44 с.

REFERENCES

1. Doha Declaration on Integrating Crime Prevention and Criminal Justice into the Wider United Nations Agenda to Address Social and Economic Challenges and to Promote the Rule of Law at the National and International Levels, and Public Participation: Resolution adopted by the UN General Assembly on 17 December 2015, available at: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/443/27/PDF/N1544327.pdf?OpenElement> (access January 29, 2018).
2. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation: the FATF Recommendations of 16 February 2012, available at: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2012/22.03.2012/1.pdf (access January 29, 2018).
3. Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures. Ukraine: Fifth Round Mutual Evaluation Report (Strasbourg, 5-7 December 2017) of Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL), available at: <https://rm.coe.int/fifth-round-mutual-evaluation-report-on-ukraine/1680782396> (access January 29, 2018).
4. Data on production by State Financial Monitoring Service of Ukraine and rendering to the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine case referrals and additional case referrals from 01.01.2017 to 31.12.2017, available at: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180118/InfoNABU2017.pdf (access January 29, 2018).
5. Laundering corruption proceeds: typological research of the State Financial Monitoring Service of Ukraine (2016), available at: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20161230/Tipologia_2016.pdf (access January 29, 2018).
6. Prevention and counteracting money-laundering, counter-terrorism and proliferation of weapons of mass destruction financing system development strategy: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 30.12.2015 № 1407-p., available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1407-2015-%D1%80> (access January 29, 2018).
7. (2014) “On prevention and counteracting money-laundering, counter-terrorism and proliferation of weapons of mass destruction financing”: Law of Ukraine of 14.10.2014 № 1702-VII, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (access January 29, 2018).
8. The draft Law of Ukraine “On Amendments to Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Acts of Ukraine” of 19 January 2018, available at: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/draft%20AML_CFT%20law.doc (access January 29, 2018).

9. Observations of Main legal department of the Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine on the draft Law of Ukraine “On Amendments to Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Acts of Ukraine” of 19 January 2018 (registration no. 5067), available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=52162&pf35401=314971> (access January 29, 2018).
10. Nechaiev V.P. (2014) “FATF objectives in corruption prevention field”. *Zhurnal zarubezhnogo zakonodatelstva i sravnitel'nogo pravovedenia*, vol. 3, pp. 434–436, available at: http://www.aurora-group.eu/library_get_pdf.php?id=30450 (access January 29, 2018).
11. Batiaieva A.R., Matushkin A.V. and Proshunin M.M. (2009). “Financial monitoring and corruption: legal interconnection”. *Vestnik Rossiiskogo universiteta druzhbi narodov. Yuridicheskie nauki*, vol. 3, pp. 19–27.
12. Proshunin M.M. (2010), “Financial monitoring in the system of anti-money laundering and counter-terrorist financing (Russian and foreign experience)”, Thesis abstract for Doct. Sc. (Administrative law and proceedings; financial law; informational law), 12.00.14, Peoples’ Friendship University of Russia, Moscow, Russia.